

Two Halves of a Complete Simcha

Source Sheet by Effie Klein

שמות כ"ג:ד-י"ח

(יד) נָשַׁלַשׁ רַגְלִים תִּחַג לִי בַשָּׁנָה
 (טו) אֶת־חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת כֶּאֱשֶׁר צִוִּיתִךָ
 לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי־בּו יֵצְאָתְּמִמִּצְרַיִם וְלֹא־יֵרְאוּ פְּנֵי רִיקָם
 (טז) וְחַג הַקְּצִיר בְּכוֹרֵי מַעֲשֵׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאֶסֶף בְּצִיֵּאת
 הַשָּׁנָה בְּאֶסְפְּךָ אֶת־מַעֲשֵׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה
 (יז) נָשַׁלַשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶל־פְּנֵי הָאֲדֹנָי | יְהוָה
 (יח) לֹא־תִזְבַּח עַל־חַמֶּץ דָּם־זִבְחֵי וְלֹא־יִלִּין חֵלֶב־חַמֵּי עַד־בִּקְוָה

Exodus 23:14-18

(14) Three times a year you shall hold a festival for Me:

(15) You shall observe the Feast of Unleavened Bread—eating unleavened bread for seven days as I have commanded you—at the set time in the month of Abib, for in it you went forth from Egypt; and none shall appear before Me empty-handed;

(16) and the Feast of the Harvest, of the first fruits of your work, of what you sow in the field; and the Feast of Ingathering at the end of the year, when you gather in the results of your work from the field.

(17) Three times a year all your males shall appear before the Sovereign, the LORD.

(18) You shall not offer the blood of My sacrifice with anything leavened; and the fat of My festal offering shall not be left lying until morning.

אברבנאל שמות כג.יד

כאשר הוא בשמטת הארץ וכמו שבה יאכלו האביונים וחית השדה ככה ביום השביעי ינוח שורך וחמורך שלא תעבוד ולא תעמול עמהם וינפש בן אמתך והגר. ואמנם אמרו אחר זה ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו הוא להגיד שמלבד מה שזכר מהדברים הנכללים בעשרת הדברות עוד יש בהם משמעותם המובן מהם בתחלת הדעת שזה לא נזכר כאן וכאלו אמר ובכל אשר אמרתי אליכם מהדברות אשר שמעתם מפי תשמרו לעשותם ולשמרם כפי פשוטיהם וכן בדבור לא יהי' לך אלהים אחרים נכלל ששם אלהים אחרים לא תזכירו ר"ל לא תסבבו שיזכרם אדם אחר ולא ישמע זכרונם על פיך. וכן אחז"ל שלא תעשה שותפות עם הכותי וישבע לך בעבודת גלולים שלו נמצאת אתה גורם שתזכר על ידך. ובעבור שעד כאן דבר מהמשפטים והתורות צוה שיעלו לירושלם ג' פעמים בשנה כדי ששם ילמדו התורה ומשפטיה וכאשר יספק אדם בדבר מהמשפטים האלה ישאל עליו בעלותו לרגל ויגידו לו את דבר המשפט. ולכן סמך לזה שלש רגלים תחוג לי בשנה. ורגלים הוא כמו פעמים כי בעבור שהעולים לרגל היו עולים ברגליהם נאמר כאן שלש רגלים. ומהטעם ההוא נאמר גם כן פעמים מלשון מה יפו פעמיך

מגילה ל"ב א:י"ז-י"ח

(ויקרא כג, מד) וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל מצותן שיהיו קורין אותן כל אחד ואחד בזמנו: ת"ר משה תיקן להם לישראל שיהיו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג:
הדרן עלך בני העיר וסליקא לה מסכת מגילה

Megillah 32a:17-18

§ The mishna states: The verse “**And Moses declared to the children of Israel the appointed seasons of the Lord**” (Leviticus 23:44) indicates that part of **the mitzva** of the Festivals is **that they should read** the portion relating to them, **each one in its appointed time**. **The Sages taught** in a *baraita*: **Moses enacted for the Jewish people that they should make halakhic inquiries and expound upon the matter of the day**. They should occupy themselves with **the halakhot of Passover on Passover**, with **the halakhot of Shavuot on Shavuot**, and with the **halakhot of Sukkot on**

Sukkot.

May we return to you chapter “The people of the city” and this is the completion of Tractate Megillah.

מגילה כ"ג א:ו'

ביו"ט מאחרין לבוא וממהרין לצאת

Megillah 23a:6

On a Festival, one is slow to arrive at the synagogue because one is busy preparing for the festive meal, **and one is quick to leave** in order to eat

פסחים ס"ח ב:ח'-י'

דתניא רבי אליעזר אומר אין לו לאדם ביום טוב אלא או אוכל ושותה או יושב ושונה רבי יהושע אומר חלקהו חציו לאכילה ושתיה וחציו לבית המדרש ואמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו כתוב אחד אומר עצרת לה' אלהיך וכתוב אחד אומר עצרת תהיה לכם רבי אליעזר סבר או כולו לה' או כולו לכם ורבי יהושע סבר חלקהו חציו לה' וחציו לכם: (עבם סימן) אמר רבי אלעזר הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מאי טעמא יום שניתנה בו תורה הוא אמר רבה הכל מודים בשבת דבעינן נמי לכם מאי טעמא וקראת לשבת עונג אמר רב יוסף הכל מודים בפורים דבעינן נמי לכם מאי טעמא ימי משתה ושמחה כתיב ביה

Pesachim 68b:8-10

For it was taught in a *baraita* that these two *tanna'im* disagreed about this matter: **Rabbi Eliezer says: A person has nothing but to choose on a**

Festival; he either eats and drinks or sits and learns the entire day, but there is no specific mitzva to eat on the Festival. **Rabbi Yehoshua**, on the other hand, **says: Divide the day, half of it for eating and drinking and half of it for the study hall**, for he holds that eating and drinking are obligatory on the Festival.

And Rabbi Yoḥanan said: And both of them derived their opinions from **one verse**, i.e., the two of them addressed the same textual difficulty, resolving it in different ways. For **one verse says: “It shall be an assembly for the Lord your God; you shall do no labor”** (Deuteronomy 16:8), which indicates that the day is set aside for Divine service, **and another verse says: “It shall be an assembly for you; you shall do no servile labor”** (Numbers 29:35), which indicates a celebratory assembly for the Jewish people. **Rabbi Eliezer holds** that the two verses should be understood as offering a choice: The day is to be **either entirely for God or entirely for you**. **And Rabbi Yehoshua holds** that it is possible to fulfill both verses: **Split** the day into two, **half of it for God and half of it for you**.

Ayin, beit, mem is a **mnemonic** consisting of the first letter of *Atzeret*, the middle letter of *Shabbat* and the final letter of *Purim*. **Rabbi Elazar said: All agree with regard to Atzeret**, the holiday of *Shavuot*, **that we require** that it be **also “for you,”** meaning that it is a mitzva to eat, drink, and rejoice on that day. **What is the reason? It is the day on which the Torah was given**, and one must celebrate the fact that the Torah was given to the Jewish people. **Rabba said: All agree with regard to Shabbat that we require** that it be **also “for you.”** **What is the reason?** Because the verse states: **“If you proclaim Shabbat a delight, the sacred day of God honored”** (Isaiah 58:13). **Rav Yosef said: All agree with regard to Purim that we require** that it be **also “for you.”** **What is the reason?** Because **it is written: “To observe them as days of feasting and gladness”** (Esther 9:22).

סוכה ט' א:א'

מתני' סוכה ישנה בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין ואיזו היא סוכה
ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג
אפילו מתחילת השנה כשרה:

Sukkah 9a:1

MISHNA: With regard to **an old sukka**, **Beit Shammai deem it unfit** for the mitzva of *sukka* **and Beit Hillel deem it fit. And which is considered an old sukka?** It is **any booth that one established thirty days or more prior to the Festival** without expressly designating that it was for the mitzva of *sukka*. In that case, the assumption is that he constructed it for some other purpose. **However, if he established it expressly for the sake of the festival of Sukkot, even if he constructed it at the beginning of the previous year, it is fit** for use in the fulfillment of the mitzva of *sukka*, even according to Beit Shammai.

רש"י על סוכה ט' א:א:ב'

בית שמאי פוסלין - דבעו סוכה לשמה וזו סתם נעשית ואילו תוך שלשים לחג הוה כיון דשואלין בהלכות החג קודם לחג שלשים יום סתם העושה לשם חג הוא עושה אבל קודם שלשים סתמא לאו לחג:

Rashi on Sukkah 9a:1:2

...

אורח חיים תקכ"ט:א'

(א) דיני שמחת יו"ט ובו ד סעיפים:

מצות י"ט לחלקו חציו לבית המדרש וחציו לאכילה ושתייה ואל יצמצם בהוצאת י"ט וצריך לכבדו ולענגו כמו בשבת: הגה ואסור לאכול ממנחה ולמעלה בערב יום טוב כמו בשבת שזהו מכלל הכבוד (רמב"ם פ"ו) מיהו אם עי"ט שבת יכול לקיים סעודה שלישית ויאכל מעט פת לכבוד י"ט ומצוה ללוש פת בערב יום טוב לכבוד יום טוב (מהרי"ל הל' י"ט) כמו בערב שבת כמו שנתבאר לעיל סי' רמ"ב: וחייב לבצוע על שתי ככרות ולקבוע כל סעודה על היין ובגדי יו"ט יהיו יותר טובים משל שבת ולא נהגו לעשות בו סעודה שלישית וביום טוב מאחרין לבוא לבית

הכנסת וממהרין לצאת משום שמחת יו"ט: (גמרא פ' הקורא עומד):

Shulchan Arukh, Orach Chayim 529:1

...

משנה ברורה תקכ"ט:א'

(א) {א} מצות יו"ט לחלקו וכו' - דבחד קרא כתיב עצרת תהיה לכם ובחד קרא כתיב עצרת לה' אלהיך וע"כ אחז"ל דצריך לחלקו חציו לה' דהיינו לתורה ותפלה וחציו לכם דהיינו לאכילה ושתיה בשביל עונג יו"ט וע"כ יש לגעור בחזנים המאריכים יותר מחציו של יום וכתבו הפוסקים דכך הוא הדרך הנכון בבוקר מקדימין לילך לבה"כ ולבתי מדרשות ומתפללין וקורין בתורה בענינו של יום ומתפללין מוסף וחזרין לבתיהם ואוכלין והולכין לבתי מדרשות ושונים עד חצי היום ואח"כ כשבא זמן מנחה מתפללין תפלה המנחה להתענג בשמחת יו"ט שאר היום עד הלילה כדי לקיים חציו לכם ועיין לקמיה בסעיף ג':

Mishnah Berurah 529:1

...

אורח חיים תקכ"ט:ג'

(ג) אדם אוכל ושותה ושמח ברגל ולא ימשוך בבשר וביין ובשחוק וקלות ראש לפי שאין השחוק וקלות ראש שמחה אלא הוללות וסכלות ולא נצטוינו על ההוללות והסכלות אלא על שמחה שיש בה עבודת היוצר:

Shulchan Arukh, Orach Chayim 529:3

...

משנה ברורה תקכ"ט:כ'

(כ) {כ} אוכל ושותה וכו' - ואפילו הוא מסגף עצמו מפני תשובה בכל ימות השנה שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין בשבתות ויום טוב וחנוכה ופורים חייב לאכול ולשתות [בית יעקב סי' ע"ג ועיין במאירי מש"כ בענין זה בריש פ"ב דביצה]:

Mishnah Berurah 529:20

...

בית הלוי על התורה, משפטים א'

(א) ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע. מסכת שבת (פ"ח) דרש ר' סימאי בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע ירדו ס' ריבוא של מה"ש וקשרו לכל אחד מישראל שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. ויש להבין אומרו בשעה שהקדימו ולא אמר בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע ומוכח דרק ע"י ההקדמה זכו להני שני כתרים ויש להבין היאך תלוי בההקדמה. והנראה לי ויובן ג"כ למה אמרו ישראל נעשה ונשמע ולא נשמע ונעשה. דהנה איתא בזוה"ק נעשה בעובדין טבין ונשמע בפתגמין דאורייתא, הרי דנעשה הוי קבלה על קיום המצות ונשמע הוי קבלת לימוד התורה"ק. והנה ידוע דלימוד התורה הוא משני פנים, אחד כדי לידע היאך ומה לעשות ואם לא ילמוד היאך יקיים ולא ע"ה חסיד וגם הנשים שאינם מחויבות בלימוד התורה מ"מ מחויבות ללמוד במצות הנוהגות בהן וכמו דאיתא בב"י סי' מ"ז בשם הרוקח דמש"ה מברכות בה"ת. אמנם באנשים יש עוד מעלה א' על הנשים דנשים בלימודם אינם מקיימות שום מ"ע רק הוי מבוא לקיום המצות ונמצא דהלימוד

אצלם הוי מבוא להתכלית שהוא קיים המצות ולא הוי תכלית בעצמו אבל באנשים הוי הלימוד גם מ"ע לעצמו וכמו הנחת תפילין וכדומה ונמצא הווי ב' בחינות מבוא להמצות וגם תכלית בפני עצמו. וזהו דאיתא במנחות דף צ"ט שאל ב"ד ב"א של ר"י את ר"י כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מהו שאלמוד חכמת יונת א"ל צא ובדוק שעה שאינו לא יום ולא לילה, דהחיוב דהוי משום קיום המצות הא כבר יצא בו כיון שידע כל התורה כולה היאך לעשות דדבר הנעשה לאיזה תכלית אין לו להמשך יותר מכפי הצורך לאותו התכלית המבוקש ורק מ"מ חייב מצד עצם המצוה של הלימוד תורה. והנה אם היו אומרים ישראל נשמע ונעשה לא היה במשמעות קבלתם רק עול מצות אלא שמוכרחין ללמוד קודם כדי שידעו היאך לעשות והיה נשמע נמשך ומבוא לנעשה ונעשה הוי התכלית והיה רק קבלה אחת ומש"ה אמרו נעשה ומוכן מאליו שמוכרחין ללמוד מקודם ואח"כ אמרו נשמע ונמצא דהוי נשמע תכלית מצד עצמו ג"כ דגם שלא יצטרכו ללמוד משום עשיה ג"כ ילמדו מצד עצמה ונמצא ע"י ההקדמה נעשה ב' קבלות של ב' תכליתים עול מצות ועול תורה וזהו שאמרו בשעה שהקדימו והווי ב' קבלות עול מצות ועול תורה ירדו ס"ר מה"ש וקשרו לכל א' מישראל ב' כתרים א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע דע"י ההקדמה זכו לב' כתרים:

Beit HaLevi on Torah, Mishpatim 1

...

ספר החינוך רצ"ח:ג'

(ג) משרשי המצוה. כדי שיזכרו הנסים הגדולים שעשה השם יתברך להם ולאבותיהם וידברו בם ויודעום לבניהם ולבני בניהם, כי מתוך השביתה מעסקי העולם, יהיו פנויים לעסק בזה, שאלו היו מתרין במלאכה, ואפילו במלאכה קלה, היה כל אחד ואחד פונה לעסקו, וכבוד

הרגל ישכח מפי עוללים גם מפי הגדולים. ועוד יש תועלות רבות בשביתה, שמתקבצין כל העם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לשמוע דברי ספר, וראשי העם ידריכום וילמדום דעת. וכעין מה שאמרו זכרונם לברכה (מגילה לב, א) משה תקן להם לישראל שיהיו דורשין בהלכות הפסח בפסח, והלכות עצרת בעצרת [והלכות חג בחג].

Sefer HaChinukh 298:3

(3) It is from the roots of the commandment that it is so that the great miracles that God, may He be blessed, did for them and for their forefathers be remembered, and that they speak about them and inform their children and the children of their children about them. As with the rest from the business of the world, they will be free to be involved with this. As if they were permitted work - and even light work - each and every one would turn to his business. And the honor of the festival would be forgotten from 'the mouths of babes'; also from the mouths of adults. And there are also many [other] benefits to its rest: As all the people gather in the synagogues and study halls to listen to the words of the book, and the heads of the people guide them and teach them knowledge. And [it is] similar to that which they, may their memory be blessed, said (Megillah 32a), "Moshe ordained for Israel that they should expound the laws of Pesach on Pesach and the Laws of [Shavuot] on [Shavuot and the laws of the Holiday (Sukkot) on the Holiday].